

10 клас

Урок №27

Дата:

КИТАЙ: ГОСПОДАРСТВО.

Очікувані результати НПД: учні називають особливості розвитку і розміщення виробництв первинної і вторинної сфери Китаю, домінуючі складники третинного, сектора економіки, наводять приклади промислових виробництв та послуг, що визначають міжнародну спеціалізацію країни, складають комплексну економіко-географічну характеристику.

Розвивальна та виховна мета: розвивати здатність до пошуку та засвоєння нових знань, уміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, виховати допитливість, уважність, самостійність.

Тип уроку: комбінований.

Обладнання: підручники, атласи, економічна карта Азії.

Опорні та базові поняття: командна економіка, ринкова економіка, ВВП, ТНК, промисловість, сфера послуг, спеціальна економічна зона, сільське господарство, зовнішньоекономічні зв'язки, транспорт, експорт, імпорт.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

Картографічна розминка (субрегіони, країни та столиці Азії)

Запитання.

1. Укажіть головні ознаки ЕГП Китаю.
2. Які природні ресурси Китаю мають світове значення?
3. Коротко охарактеризуйте сучасну демографічну ситуацію в Китаї.
4. Охарактеризуйте кількісний та якісний склад трудових ресурсів Китаю.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

З давніх часів Китай дивував європейців не лише своєю національною самобутністю, а й досягненнями у різних сферах життя. Нині Китай є безперечним світовим лідером за виправкою сталі, виробництвом цементу, алюмінію, одним із лідерів за виробництвом свинцю, цинку, мінеральних добрив та текстилю. Мало не всі європейські, американські та азіатські країни завалені дешевими китайськими товарами. А ще Китай випускає автобуси, автомобілі, судна, супутники, ракети, трактори, літаки, верстати, ліки, продукти харчування. У 90-х роках китайці «перехворіли» на «комп'ютерну лихоманку» і почали активно збирати комп'ютери, а в районі Хайдіан, неподалік від Пекіна, створили власну «Кремнієву долину».

Причини «китайського економічного дива» шукають науковці багатьох країн. Досвід економічного розвитку Китаю цікавий й для України, яка перебуває на шляху економічних реформ.

Повідомлення теми, цілей і завдань уроку

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Особливості сучасного економічного розвитку

Китай — індустріально-аграрна країна, з 1978 р. запроваджується нова економічна політика, що поєднує командну економічну систему з керівною роллю Комуністичної партії, із ринковим господарюванням. Загальний ВВП (за ПКС) — 23,1 трлн \$ (2017) — 1-ше місце в світі, ВВП на душу населення — 16,6 тис. \$ — 104 місце.

Структура ВВП: сільське господарство — 8,2 %, промисловість — 39,5 %, сфера послуг — 52,3 %. Чинники, що забезпечили економічний стрибок Китаю: 1) на початковому етапі реформ надання переваг секторам, які забезпечили швидке зростання (харчова, легка); 2) активне залучення іноземних інвестицій; 3) передача землі в користування індивідуальним господарствам; 4) проведення ефективної регіональної політики з передачею широких повноважень господарювання місцевій владі; 5) політична, соціальна та фінансова стабільність у країні; 6) працелюбність та старанність китайців.

Створено чотири спеціальні економічні зони (СЕЗ) зони й 14 районів, до яких входять найбільші промислові міста країни — Шанхай, Тяньцзін, Гуанджоу та ін.

2. Промисловість

Китай лідирує у світі за обсягом виробництва понад 100 видів промислової продукції.

Завдання. За допомогою карт атласу і тексту підручника визначте спеціалізацію та особливості розміщення промислових виробництв Китаю.

Більшість промислових центрів та зон зосереджені на сході країни.

Електроенергетика — 1-ше місце в світі, ТЕС — 64 %, АЕС — 2 % (13 електростанцій), ГЕС — 20, 2 % (зокрема найпотужніша в світі «Санься» на Янцзи), з відновлювальних джерел — 13, 8 %. Чорна металургія — понад 800 млн тонн сталі (близько половини від світового виробництва). Потужний виробник алюмінію (1-ше місце), міді, цинку, свинцю, олова тощо. Продукція машинобудування містить 53 тисячі найменувань. Автомобілебудування, електроніка, електротехніка, авіакосмічне машинобудування, авіакосмічне (супутники, ракетносії, міжпланетні станції). Хімічна — виробництво мінеральних добрив, полімерних матеріалів, побутової хімії, фармацевтичної продукції; нафтопереробна промисловість. Легка промисловість — тканини, одяг, взуття. Харчова — понад 40 виробництв, провідне місце: переробка зернових та олійних культур, виробництво цукру, м'яса, риби, консервів, тютюну.

3. Сільське господарство

Основні землеробські райони зосереджені на сході та півдні країни. Рослинництво (60 %): зернові культури (рис, пшениця, ячмінь, кукурудза, просо), картопля, бавовник, тютюн, арахіс, соя, овочі, фрукти, чай. За поголів'ям більшості видів худоби та птиці Китай посідає перше місце в світі. Найбільше значення мають свинарство, скотарство, птахівництво, шовківництво. Рибальство (1-ше місце за виловом риби), аквакультура.

4. Сфера послуг

З 2016 р. частка третинного сектора перевищила 50 % від загального обсягу ВВП. Особливо швидкими темпами розвиваються фінансово-банківський сектор, наука, телекомунікаційні та ІТ-послуги, туризм. Найбільші фінансові центри — Гонконг, Шанхай, Пекін. Там розташовані штаб-квартири найбільших китайських та іноземних банків, промислових компаній, ТНК. Пріоритетні напрями розвитку науково-технічної сфери: нові матеріали, комунікації, енергетика, сфера озброєнь, космічні дослідження. Створено мережу наукових парків та технополісів. 40 тис. компаній працюють у сфері розробки програмного забезпечення. Четверте місце у світі за кількістю туристичних відвідувань та друге — за доходами від туризму.

5. Зовнішні економічні зв'язки

Експорт: електронна техніка, промислове обладнання, побутові прилади, інтегральні мікросхеми, одяг, меблі, текстиль, продукти харчування. **Імпорт:** електронна техніка, нафта та нафтопродукти, промислове обладнання, руди металів. Основні партнери — країни Східної Азії, США. Крупний експортер капіталу та робочої сили (за кордоном працює близько 1 млн китайців). Стратегічний партнер України (2-ге місце за обсягом товарообігу). Українському експорт до КНР: руди металів, зернові, олія. **Імпорт:** вироби текстильної промисловості, одяг, взуття, широкий спектр продукції електроніки та побутової техніки. Розвивається співробітництво у сферах науково-технічної діяльності, телекомунікації, авіації.

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

Завдання. За картами атласу знайдіть та поясніть розбіжності господарської спеціалізації Східного та Західного Китаю.

VI. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Підручник, опрацювати § 24.
2. Позначити на контурній карті найбільші промислові центри Китаю.